

Jarosław Zieliński, Sekretarz Stanu Ministerstwo Spraw
Wewnętrznych i Administracji 02-591 Warszawa ul.
Stefana Batorego 5

Warszawa, 2017-10-26

KANCELARIA PREZESA RADY MINISTRÓW
KANCELARIA SEJMU

BMP-0713-2-189/2017

Odpowiedź na interpelację nr 15757

Odpowiedź Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji na interpelację numer 15757 Posła na Sejm RP Pani Lidii Gądek w sprawie zrównania uprawnień strażaków WOP i PSP

W załączeniu uprzejmie przesyłam odpowiedź Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji na interpelację numer 15757 Posła na Sejm RP Pani Lidii Gądek w sprawie zrównania uprawnień strażaków Wojskowej Ochrony Przeciwpożarowej i Państwowej Straży Pożarnej

Załączniki:

1. ODP NA INT NR 15757.DOCX

Dokument został podpisany, aby go zweryfikować należy użyć oprogramowania do weryfikacji podpisu Data złożenia podpisu:

2017-11-14T14:36:22Z

Podpis elektroniczny

Pan

Marek Kuchciński

Marszałek Sejmu RP

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację numer 15757 Posła na Sejm RP Pani Lidii Gądek w sprawie *zrównania uprawnień strażaków Wojskowej Ochrony Przeciwpożarowej i Państwowej Straży Pożarnej*, uprzejmie przedstawiam co następuje.

Na wstępie należy wskazać, że przed dniem 1 stycznia 1992 roku wszystkie osoby pełniące służbę w jednostkach ochrony przeciwpożarowej - zarówno terenowych, jak i zakładowych - posiadały jednolity status prawny, tzn. były funkcjonariuszami pożarnictwa, na podstawie dekretu z dnia 27 grudnia 1974 r. *o służbie funkcjonariuszy pożarnictwa* (Dz. U. Nr 50 poz. 321, z późn. zm. - akt archiwalny). Ich uprawnienia emerytalne były określone na podstawie ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. *o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin* (Dz. U. Nr 40 poz. 267, z późn. zm. - akt archiwalny).

Ustawą z dnia 24 sierpnia 1991 r. *o Państwowej Straży Pożarnej* (Dz. U. z 2017 r. poz. 1204, z późn. zm.) powołano z dniem 1 lipca 1992 roku Państwową Straż Pożarną (PSP) jako zawodową, umundurowaną i wyposażoną w specjalistyczny sprzęt formację, przeznaczoną do walki z pożarami, klęskami żywiołowymi i innymi miejscowymi zagrożeniami.

Powołując nową formację rozwiązano jednocześnie dotychczasowe jednostki organizacyjne ochrony przeciwpożarowej oraz zniesiono stanowiska funkcjonariuszy pożarnictwa.

W tym miejscu warto zauważyć, że ustawodawca, zgodnie z art. 129 ust. 1 ustawy *o Państwowej Straży Pożarnej*, umożliwił dotychczasowym funkcjonariuszom pożarnictwa uzyskanie statusu strażaka PSP pod warunkiem złożenia oświadczenia woli o wyrażeniu zgody na uzyskanie takiego statusu w ramach nowo tworzonej formacji, tj. Państwowej Straży Pożarnej. Wolą ustawodawcy, powyższe oświadczenie należało złożyć w nieprzekraczalnym terminie do dnia 31 stycznia 1992 roku. Zgodnie z art. 129 ust. 6 ww. ustawy, osoby, które wyraziły pisemną zgodę i uzyskały status strażaka - utraciły ten status, jeśli w okresie do dnia 30 czerwca 1999 roku nie zostały powołane lub mianowane na stanowiska służbowe w PSP.

W ustawie *o Państwowej Straży Pożarnej* oraz w ustawie z dnia 24 sierpnia 1991 r. *o ochronie przeciwpożarowej* (Dz. U. z 2017 r. poz. 736, z późn. zm.) wprowadzono zróżnicowanie statusu osób realizujących zadania z zakresu ochrony przeciwpożarowej. Strażacy PSP, pozostający w stosunku służbowym nawiązanym na podstawie mianowania (powołania), którzy pełnią służbę w PSP, zostali zaliczeni do jednej grupy. Natomiast do drugiej grupy zaliczono pracowników jednostek ochrony przeciwpożarowej, niebędących jednostkami organizacyjnymi PSP m.in. zakładowych straży pożarnych i zakładowych służb ratowniczych, ochotniczych straży pożarnych oraz jednostek organizacyjnych Wojskowej Ochrony Przeciwpożarowej (WOP).

Jednostki ochrony przeciwpożarowej, niebędące jednostkami organizacyjnymi PSP, zgodnie z art. 17 ustawy *o ochronie przeciwpożarowej*, mogą być tworzone, przekształcane i likwidowane przez uprawnione

do tego podmioty, którymi są ministrowie, wojewodowie, gminy, instytucje, organizacje, osoby prawne i fizyczne. Koszty funkcjonowania ww. jednostek ponoszą podmioty je tworzące. W jednostkach tych są zatrudnieni pracownicy na podstawie umowy o pracę posiadający status pracownika wykonującego zadania w szczególnych warunkach i szczególnym charakterze (zgodnie z art. 16a ustawy *o ochronie przeciwpożarowej*). Ustawa ta określa tych pracowników jako „strażaków jednostek ochrony przeciwpożarowej”. Strażakiem jednostki ochrony przeciwpożarowej może być pracownik, który ma kwalifikacje wymagane do wykonywania zawodu strażak, technik pożarnictwa lub inżynier pożarnictwa.

Stosownie do § 5 ust. 1 rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej z dnia 24 sierpnia 1992 r. *w sprawie zasad i trybu wykonywania zadań przez Wojskową Ochronę Przeciwpożarową* (Dz. U. Nr 66 poz. 334, z późn. zm.) wojskowe straże pożarne mogą być tworzone w jednostkach (instytucjach) wojskowych spośród żołnierzy, strażaków PSP i pracowników tych jednostek.

Należy wskazać, że wynikające z aktualnego stanu prawnego rozróżnienie sytuacji prawnej strażaków PSP oraz strażaków jednostek ochrony przeciwpożarowej - choćby realizujących te same lub podobne zadania z zakresu ochrony przeciwpożarowej - należy uznać za zamierzony zabieg ustawodawcy, znajdujący uzasadnienie w specyficznych cechach stosunku służbowego strażaków PSP.

Podstawowa różnica pomiędzy strażakiem PSP a pracownikiem jednostki ochrony przeciwpożarowej wynika ze szczególnej odpowiedzialności strażaka PSP jako funkcjonariusza publicznego, jego zakresu obowiązków, dyspozycyjności, podległości służbowej i odpowiedzialności dyscyplinarnej. Podkreślenia wymaga, że Państwowa Straż Pożarna jest finansowana w całości z budżetu państwa, zapewniając niezbędne bezpieczeństwo w zakresie ochrony przeciwpożarowej. Realizuje ona zadania określone w art. 1 ustawy *o Państwowej Straży Pożarnej*, które obejmują szerszy zakres aniżeli zadania realizowane przez inne jednostki ochrony przeciwpożarowej (w tym jednostki organizacyjne WOP). Do zadań Państwowej Straży Pożarnej należy także organizowanie krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego (ksrg).

Z uwagi na zróżnicowanie zakresów zadań realizowanych przez strażaków PSP i pracowników zakładowych jednostek ochrony przeciwpożarowej oraz zakresu ciążących na nich obowiązków, a także źródła finansowania tych jednostek, ustawodawca odmiennie ukształtował uprawnienia ww. osób. Uprawnienia emerytalne strażaków PSP, jako funkcjonariuszy pozostających w stosunku służbowym, w ciągłej dyspozycji, adekwatnie do realizowanych zadań służbowych i ciążącej odpowiedzialności wynikającej z nawiązanego stosunku służbowego (mianowania lub powołania), reguluje ustawa z dnia 18 lutego 1994 r. *o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin* (Dz. U. z 2016 r. poz. 708, z późn. zm.). Natomiast z uwagi na fakt, że pracownicy jednostek ochrony przeciwpożarowej, niebędących jednostkami organizacyjnymi PSP, są zatrudnieni w charakterze pracowników, ich uprawnienia do zabezpieczenia emerytalnego kształtuje ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. *o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych* (Dz. U. z 2017 r. poz. 1383, z późn. zm.). Należy przy tym zaznaczyć, że zatrudnienie w zakładowych strażach pożarnych i zakładowych służbach ratowniczych, zgodnie z przepisami ustawy *o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych*, jest traktowane jako zatrudnienie w szczególnych warunkach. Zatem wyżej wymienieni pracownicy urodzeni przed dniem 1 stycznia 1949 roku

mogą skorzystać z prawa do emerytury w wieku niższym, niż określony w tej ustawie wiek emerytalny. Natomiast dla pracowników, którzy urodzili się po dniu 31 grudnia 1948 roku zasady, warunki i tryb ustanowienia emerytury określa odrębna ustawa z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2017 r. poz. 664, z późn. zm.).

Wydaje się, że przyjęcie zmian mających na celu wyeliminowanie różnic prawnych pomiędzy pracownikami cywilnymi wojskowej straży pożarnej a strażakami PSP, musiałoby w konsekwencji prowadzić do zrównania uprawnień wszystkich pracowników zakładowych straży pożarnych i zakładowych służb ratowniczych czy pracowników wojskowych straży pożarnych z uprawnieniami funkcjonariuszy PSP. Tym samym spowodowałoby to nadanie pracownikom obecnie zatrudnionym na podstawie umowy o pracę, a posiadającym status pracownika wykonującego zadania w szczególnych warunkach i o szczególnym charakterze, statusu strażaka PSP.

Osobną kwestią pozostaje, czy takie rozwiązanie byłoby uzasadnione biorąc pod uwagę szczegółową analizę zakresu zadań realizowanych przez PSP oraz inne jednostki ochrony przeciwpożarowej wskazane w art. 15 ustawy o ochronie przeciwpożarowej.

Na uwadze należy również mieć fakt, że objęcie kolejnej grupy zawodowej uprawnieniami emerytalnymi przysługującymi z mocy przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy spowodowałoby znaczące skutki finansowe dla budżetu państwa. Wysokość dodatkowych kosztów zależałyby m.in. od tego, na jakich zasadach ewentualnie przyszli funkcjonariusze WOP mieliby mieć ustalane świadczenia. Samo zrównanie statusu WOP ze statusem PSP nie musiałoby oznaczać automatycznie dokładnie takich samych uprawnień emerytalnych.

W kontekście powyższego należy wskazać, zgodnie z informacją przekazaną przez Komendanta Głównego PSP, że w ramach ochrony przeciwpożarowej na terytorium Polski funkcjonuje 501 jednostek ratowniczo-gaśniczych PSP, 16 152 jednostek ochotniczych straży pożarnych (z których 4339 włączonych jest do ksrp), 37 zakładowych straży pożarnych (z których 4 włączone są do ksrp), 34 zakładowe służby ratownicze, 6 terenowych służb ratowniczych, 16 lotniskowych służb ratowniczo-gaśniczych (z których 1 włączona jest do ksrp), 6 innych jednostek ochrony przeciwpożarowej oraz 90 jednostek wojskowych straży pożarnych (z których 12 włączonych jest do ksrp).

Z zestawienia wyjazdów jednostek wojskowych straży pożarnych do działań ratowniczo-gaśniczych w okresie od dnia 1 stycznia 2013 roku do dnia 30 września 2017 roku wynika, że ich udział we wszystkich wyjazdach jednostek ochrony przeciwpożarowej jest niewielki i waha się w przedziale 0,02-0,07%.

Należy również zauważyć, że wojskowe straże pożarne są jednostkami organizacyjnymi Wojskowej Ochrony Przeciwpożarowej, która podlega Ministrowi Obrony Narodowej. Z uwagi na powyższe kwestia warunków pracy i płacy oraz innych uprawnień pracowników cywilnych tych jednostek pozostaje poza obszarem działania Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji i Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej.

Z poważaniem

MINISTER

SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI

z up. Jarosław Zieliński

Sekretarz Stanu

MINISTER SPRAW WEWNĘTRZNYCH
I ADMINISTRACJI

z up. Jarosław Zieliński
Sekretarz Stanu

DYREKTOR
Biura Ministra

Ministerstwa Spraw Wewnętrznych
i Administracji

Wojciech Piłsudski
DYREKTOR

Departamentu Ochrony Ludności i Zarządzania Kryzysowego
Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji

Andrzej Świderek

Otrzymują: Sekretariat Prezesa Rady Ministrów w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

ZASIEDZALNIA
Departamentu Wewnętrznego MSWiA

ul. Stefana Batorego 5
02-591 Warszawa, Polska
mswia.gov.pl

tel. +48 22 250 01 12
fax +48 22 601 39 88

Małgorzata Manelińska
Mentor Parlamentu